

Sygn. akt VIII C 199/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia: 27 marca 2014r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia Śródmieścia we Wrocławiu Wydział VIII Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Grzegorz Kurdziel

Protokolant: Anna Jakimów

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2014r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa: (...) Bank z siedzibą we W.

przeciwko: T. M.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego T. M. na rzecz strony powodowej (...) Bank z siedzibą we W. kwotę 2.497,25 zł (dwa tysiące czterysta dziewięćdziesiąt siedem złotych dwadzieścia pięć groszy), rozkładając jej płatność na 13 rat płatnych do 15-go dnia każdego miesiąca począwszy od miesiąca następnego po uprawomocnieniu się niniejszego wyroku, ustalając wysokość pierwszej raty na kwotę 159,40 zł, wysokość rat drugiej i trzeciej na kwotę po 200 zł, wysokość raty czwartej na kwotę 226,79 zł, wysokość rat od piątej do dwunastej na kwotę po 200 zł i wysokość raty trzynastej na kwotę 109,84 zł, z zastrzeżeniem odsetek liczonych od dnia następnego po dacie płatności danej raty do dnia zapłaty: w odniesieniu do rat od czwartej do jedenastej w wysokości odpowiadającej bieżącej czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, zaś w odniesieniu do rat dwunastej i trzynastej – w wysokości odsetek ustawowych;

II. oddała dalej idące powództwo,

III. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 47 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

IV. zasądza od Skarbu Państwa (Sąd Rejonowy dla Wrocławia- Śródmieścia we Wrocławiu) na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. A. W. kwotę 738 zł brutto, w tym 138 zł podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu pozwanemu.

Sygn. akt C 199/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 20 sierpnia 2012 r. strona powodowa (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą we W., wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego T. M. kwoty 2.071,13 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym liczonymi od kwoty 1.626,79 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 329,84 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Jednocześnie wniosła o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwu podała, iż w dniu 5 czerwca 2010 r. zawarła z pozwanym, umowę nr (...), w której pozwany zobowiązał się spłacić kredyt w 24 miesięcznych ratach. Strona powodowa podniosła, iż pozwany nie wywiązał się z warunków umowy, dlatego też została ona wypowiedziana. Wraz z upływem terminu wypowiedzenia umowy, z dniem 9 marca 2012 r. cały kredyt postawiony został w stan natychmiastowej wymagalności. Na kwotę żadaną składają się

kwota kapitału w wysokości 1.626,79 zł wraz z odsetkami umownymi i karnymi na dzień wniesienia pozwu w wysokości 329,84 zł, kwota 87,50 zł tytułem kosztów monitów i upomnień oraz kwota 27 zł opłaty za pakiet usług bankowych, w wysokości 2,70 zł miesięcznie za okres obowiązywania umowy.

W dniu 1 października 2012 r. wydany został nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, od którego pozwany skutecznie wniósł sprzeciw, zaskarżając nakaz zapłaty w całości i wnosząc o oddalenie powództwa. Pozwany jednocześnie wniósł o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Postanowieniem z dnia 2 października 2013 r. Sąd ustanowił dla pozwanego adwokata z urzędu.

W odpowiedzi na pozew z dnia 13 stycznia 2014 r., pozwany wniósł o rozłożenie roszczenia na raty z uwagi na jego trudną sytuację życiową. Dodatkowo podniósł, iż w momencie zawierania umowy, nie miał możliwości zapoznania się z jej treścią, nie został pouczony o jej warunkach, a ponad to był przekonany, iż kwota udzielonego mu kredytu stanowi równowartość zakupionego towaru, w kwocie 3662,36 zł. Pozwany wskazał, iż spłacił on równowartość zakupionego telewizora i lodówki, równocześnie zakwestionował on zasadność roszczenia z tytułu wezwań, upomnień i zawiadomień. Pozwany kwestionował również skuteczność wypowiedzenia umowy, gdyż nigdy go nie otrzymał.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 8 września 2010 r. doszło do połączenia (...) Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą we W. oraz (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą we W., poprzez przejęcie całego majątku (...) Banku (...) przez (...) Bank.

W dniu 5 czerwca 2010 r. pozwany zawarł ze stroną powodową umowę kredytu na zakup telewizora i lodówki nr (...).

Na mocy tej umowy pozwany otrzymał kwotę 4.220,24 zł, obejmującą prowizję banku w kwocie 138,22 zł, opłatę przygotowawczą w kwocie 50 zł oraz opłatę z tytułu ubezpieczenia w wysokości 369,66 zł. Strony ustaliły również odsetki umowne w wysokości 20% w stosunku rocznym, na łączną kwotę 934,79 zł oraz opłatę z tytułu usług bankowych w kwocie 2,70 zł za każdy miesiąc kredytowania, co dało łączną kwotę do zapłaty w wysokości 5.219,83 zł.

Kredyt miał zostać spłacony w 24 ratach płatnych do 5-go dnia każdego miesiąca, począwszy od lipca 2010 r., przy czym wysokość pierwszych 23 rat wynosiła po 217,49 zł, zaś wysokość ostatniej raty- 217,56 zł. W razie niespłacenia raty w terminie strona powodowa określiła odsetki karne od zadłużenia w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP obowiązującej w dniu naliczenia odsetek karnych.

Dowód: - umowa o kredyt na zakup towarów i usług nr (...), k. 34-35.

Pozwany dokonywał regularnych wpłat na poczet zaciągniętego kredytu w okresie od lipca 2010 r. do maja 2011 r. w łącznej kwocie 3.352,47 zł.

Dowód: - zestawienie wpłat pozwanego, k. 32.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części.

Strona powodowa wywodziła swoje roszczenie z faktu zawarcia z pozwanym umowy kredytu na zakup telewizora i lodówki, co pozwany przyznał.

Rozstrzygnięcie sporu wymagało dokonania oceny prawnej żądania z uwagi na zgłoszone przez pozwanego zarzuty. Strona powodowa oparła swe żądanie zapłaty na różnych podstawach prawnych. Domagała się spłaty kapitału pożyczki w kwocie 1.626,79 zł, kwoty 329,84 zł odsetek umownych i karnych od kapitału pożyczki, kwoty 87,50 zł tytułem kosztów monitoringu i windykacji oraz kwoty 27 zł zryczałtowanej opłaty za pakiet usług.

W odniesieniu do tak sformułowanego żądania pozwu pozwany, jak wskazano powyżej, wysunął szereg zarzutów - zakwestionował między innymi wysokość swojego zadłużenia podnosząc, iż w momencie zawierania umowy, działał w przeświadczeniu, iż wysokość kredytu wynosi 3.662,36 zł oraz, że spłacił on już należność w tej kwocie, a także, że naliczone opłaty windykacyjne są bezpodstawne.

W ocenie Sądu zarzut pozwanego, iż działał on w przekonaniu, iż kwota kredytu stanowi wartość towaru, tj. kwotę 3.662,36 zł, jest chybiony. Jak wynika bowiem z ustaleń Sądu, w umowie podpisanej przez pozwanego wyraźnie wskazana jest kwota kredytu w wysokości 4.220,24 zł, a także dalsze postanowienia, dotyczące odsetek umownych oraz wysokości rat, dlatego też zdaniem Sądu w pełni zasadne jest zasądzenie od pozwanego na rzecz strony powodowej kwoty głównej w wysokości 1.626,79 zł oraz odsetek umownych i karnych w kwocie 309,84 zł.

Sąd zasądził kwotę główną 1.626,79 zł., biorąc za podstawę treść umowy kredytu na zakup towarów i usług nr (...) oraz treść przepisu art. 353 § 1 k.c. W myśl pkt. I ust. 1 i 10 wskazanej wyżej umowy pozwany zobowiązał się do spłaty kredytu wraz z odsetkami umownymi w równych ratach miesięcznych. Zgodnie z dyspozycją art. 353 § 1 k.c. wierzyciel może żądać od dłużnika świadczenia, a dłużnik powinien świadczenie spełnić. Pozwany dokonał wpłat na łączną kwotę 3.352,47 zł, z czego 2.593,45 zł zaliczone zostało na spłatę kapitału kredytu, co daje kwotę 1.626,79 zł niespłaconego kapitału głównego. Strona powodowa kwotę 709,32 zł zaliczyła na odsetki umowne i karne w łącznej wysokości 1.039,16 zł, przy czym Sąd zaliczył również na poczet tego zadłużenia kwotę 20 zł bezzasadnie zaliczonej przez stronę powodową na poczet opłaty od upomnień. Stąd Sąd zasądził pozostałą do spłaty kwotę 309,84 zł. Pozostała kwota wpłat dokonanych przez pozwanego w wysokości 29,70 zł zaliczona została na opłatę za pakiet w kwocie 2,70 zł miesięcznie.

W ocenie Sądu na uwzględnienie nie zasługiwało żądanie pozwu w zakresie kwoty 87,50 zł stanowiącej koszty monitów i upomnień związanych z dochodzeniem należności wynikających z zawartej umowy kredytu, wskazane szczegółowo w załączonej przez stronę powodową tabeli.

Sąd zważył, że zgodnie z przepisem art. 385¹ k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to jednak postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. A zatem do uznania konkretnego postanowienia za niedozwolone postanowienie umowne, konieczne jest łączne spełnienie następujących przesłanek: umowa została zawarta z konsumentem, postanowienie umowy nie zostało uzgodnione indywidualnie, postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy oraz jednoznacznie sformułowane postanowienie nie dotyczy głównych świadczeń stron. Spełnienie pierwszej z wyżej wymienionych przesłanek pozostawało bezsporne pomiędzy stronami. Również fakt, że postanowienia umowy i regulaminów, w tym zapis pkt. III ust. 5 umowy nr (...), nie były przedmiotem indywidualnych negocjacji pomiędzy stronami nie był kwestionowany i nie budził wątpliwości Sądu.

Sąd zważył, że istotą dobrych obyczajów, do których odwołuje się przytoczony wyżej przepis art. 385¹ k.c., jest szeroko rozumiany szacunek do drugiego człowieka, wskutek czego sprzeczne z nimi są działania wykorzystujące m.in. niewiedzę, brak doświadczenia drugiej strony, naruszenie zasady równorzędności stron. Przez „interesy konsumenta” należy natomiast rozumieć nie tylko interesy ekonomiczne, lecz również dyskomfort, spowodowany takimi okolicznościami, jak strata czasu, naruszenie prywatności, doznanie zawodu, niedogodności organizacyjne, wprowadzenie w błąd, nierzetelność traktowania. A zatem rażąco naruszenie interesów konsumenta zachodzi w razie istotnej i nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na jego niekorzyść. Wskazówkę co do właściwego wyważenia interesów obu stron stosunku prawnego stanowią dyspozytywne przepisy prawa, które kształtują model sprawiedliwego (słusznego) rozdziału praw i obowiązków stron związanych stosunkiem umownym (vide System prawa prywatnego. Prawo zobowiązań – część ogólna. Tom 5 pod red. E. Łętowskiej, W-wa 2006, s. 662-664).

W ocenie Sądu wskazane postanowienia umowne stanowią klauzulę abuzywną i jako takie na mocy art. 385¹ § 1 k.c. nie wiążą pozwanego. Tak orzekł również Sąd Okręgowy w Warszawie- Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 6 sierpnia 2009 r. o sygn. akt XVII AmC 96/08 oraz w wyroku z dnia 20 lutego 2009 r. o sygn. akt XVII AmC 6724/09.

Wskazać należy, iż strona powodowa nie wykazała w żaden sposób, iż faktycznie poniosła powyższe koszty, w szczególności nie można uznać za dowód tabeli zawierającej zestawienie dokonanych upomnień i monitów. W konsekwencji zaś uznać należało, iż brak było podstaw do naliczenia opłaty z tytułu wezwań, upomnień i zawiadomień.

Na uwzględnienie nie zasługiwało również roszczenie strony powodowej co do kwoty 27 zł zryczałtowanej opłaty za pakiet usług bankowych, jak wynika bowiem z obliczeń Sądu, kwota ta została już wliczona w należność ratalną i uwzględniono ją przy wyliczaniu kapitału pożyczki.

Sąd doszedł również do przekonania, że strona powodowa bezpodstawnie zaliczyła na poczet upomnień kwotę 20 zł, dlatego też oddaleniu podlegała kwota 20 zł z tytułu odsetek.

Sąd uwzględnił wniosek pozwanego o rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty. Instytucja uregulowana w art. 320 k.p.c., zgodnie z którą w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia – wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia, ma na celu ochronę interesów zarówno dłużnika jak i wierzyciela. Powołany przepis daje Sądowi możliwość orzekania o sposobie spełnienia świadczenia w sposób bardziej dogodny dla zobowiązanego, aniżeli wynikałoby to z treści umowy łączącej strony. Uprawnienie to przysługuje Sądowi w szczególnie uzasadnionych przypadkach, w których ze względu na stan majątkowy, rodzinny czy zdrowotny spełnienie zasądzonego świadczenia byłoby dla pozwanego niemożliwe do wykonania lub w każdym razie bardzo utrudnione i narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody. Trudności w spełnieniu świadczenia mogą być zarówno obiektywne, jak i spowodowane działaniem samego dłużnika. Z jednej strony instytucja rozłożenia świadczenia na raty ma ułatwić dłużnikowi wywiązanie się z zobowiązania, z drugiej zapewnić, że świadczenie, choć w sposób mniej dogodny dla wierzyciela, będzie jednak spełnione w sposób dobrowolny. Z uwagi na sytuację materialną pozwanego, która uniemożliwia mu jednorazowe spełnienie zaległych świadczeń, Sąd uznał, iż koniecznym będzie rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty, co będzie korzystnym nie tylko dla dłużnika, ale zabezpieczy również interes wierzyciela.

W toku procesu Sąd ustalił, iż pozwany utrzymuje się z emerytury w kwocie około 1.145 zł miesięcznie, z czego co miesiąc potrącana jest kwota 500 zł z tytułu zadłużenia wobec innych podmiotów. W tych okolicznościach jednorazowe spełnienie świadczenia, zdaniem Sądu, było nadmiernie utrudnione, o ile nie niemożliwe. Jedynie rozłożenie świadczenia na raty daje w takiej sytuacji wierzycielowi realną możliwość odzyskania należnych mu kwot. Rozkładając zasądzone świadczenie na raty Sąd wziął pod uwagę realne możliwości pozwanego. W ocenie Sądu takie rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty nie będzie zanedo dotkliwie dla strony powodowej. Nadto umożliwi ono spłatę całości zadłużenia i zaoszczędzi nakład pracy i koszty związane z prowadzeniem przez stronę powodową postępowania egzekucyjnego, które mając, na uwadze wysokość dochodów pozwanego, ciężące na nim zadłużenie, a także nieposiadanie tytułu własności nieruchomości, mogłoby nie doprowadzić do zaspokojenia wierzyciela w żadnej części.

Sąd rozkładając zasądzone świadczenie na raty naliczył odsetki od poszczególnych należności wskazanych w żądaniu pozwu, a wynikających z przedłożonych dokumentów, od dnia wniesienia pozwu do dnia wydania wyroku oraz doliczył je do żądanej przez stronę powodową kwoty ujętej w żądaniu pozwu. Na dzień wyrokowania odsetki w wysokości czterokrotności kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym od kwoty 1.626,79 zł, wyniosły 496,06 zł, natomiast od kwoty 309,84 zł odsetki umowne wyniosły 64,56 zł.

Wysokość zadłużenia pozwanego ostatecznie sięgała zatem kwoty 2.497,25 zł. Taką też kwotę Sąd rozłożył na 13 rat miesięcznych, przy czym wysokość pierwszej raty Sąd ustalił na kwotę 160,62 zł, wysokość raty drugiej i trzeciej na

kwotę po 200 zł, wysokość raty czwartej na kwotę 226,79 zł, wysokość raty od piątej do dwunastej na kwotę po 200 zł i wysokość raty trzynastej na kwotę 109,84 zł, z zastrzeżeniem odsetek liczonych od dnia następnego po dacie płatności danej raty do dnia zapłaty: w odniesieniu do rat od czwartej do jedenastej w wysokości odpowiadającej bieżącej czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, zaś w odniesieniu do rat dwunastej i trzynastej- w wysokości odsetek ustawowych.

Płatność poszczególnych rat Sąd ustalił na 15- ty dzień miesiąca począwszy od miesiąca następnego po uprawomocnieniu się orzeczenia.

Rozłożenie spłaty należności na raty na nowo ukonstytuowało stosunek cywilnoprawny pomiędzy stronami. Wywołało skutek materialnoprawny w postaci przesunięcia w czasie terminów płatności poszczególnych rat, co skutkuje tym, iż – z uwagi na ustalone na nowo terminy płatności rat (do 15-go dnia każdego miesiąca)- dłużnik do momentu ich nadejścia nie ma możliwości popadnięcia w opóźnienie, bądź też zwłokę. Zatem za te okresy wierzycielowi nie przysługują odsetki. Dopiero gdyby pozwany pozostawał w opóźnieniu (zwłoce) z zapłatą rat od pierwszej do osiemnastej, po nadejściu terminu ich płatności, wierzycielowi przysługiwać będą odsetki w wysokości ustawowej. Odsetki nie będą zaś przysługiwać od skapitalizowanych odsetek ustawowych wyliczonych do dnia wydania wyroku.

Zawarte w pkt. III wyroku orzeczenie w przedmiocie zwrotu kosztów procesu znajduje oparcie w treści art. 100 zd. 2 k.p.c., zgodnie z którym Sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczonej części swego żądania. Uwzględniając powództwo w przeważającej części, tj. w 97 %, Sąd nałożył na pozwanego obowiązek zwrotu poniesionych przez powoda kosztów procesu, w wysokości 47 zł. W pkt. IV. Wyroku Sąd zasądził od Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. A. W. kwotę 738 zł brutto, w tym 138 zł podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu pozwanemu.